

דִּיתְבְּלִי בַר נָשׁ בְּעַפְרָא, וּמָטִי זְמַנָּא דְתַחֲיִית הַמֵּתִים,
 דִּתְהוּא גֵרְמָא דִּישְׁתָּאָר לְמַעַבְד לִיה פְּעָסָה דָּא,
 וּבְגִבְיָה דְחָלְב, וּנְבִיעַ בְּחָלְב, דִּהוּא נְבִיעוּ נְקִי
 מְצוּחָצָח בְּצָחוּתָא הַהוּא גֵרְמָא כַּד יתְעָרְב הַהוּא
 גֵרְמָא וַיִּתְמַחֵי בְּחָלְבָא, וּלְבַתֵּר יִקְפִּיא לִיה, וַיִּתְצַיֵּיר
 בְּצִיּוּרָא כְּגִבְיָה בְּקִפְיֵאוּתָא, וּלְבַתֵּר יתְמַשְׁךְ עָלֶיהָ
 עוֹר וּבָשָׂר וְעַצְמוֹת וּגְיָדִים.

הָדָא הוּא דְכָתִיב הֲלֹא כְּחָלְב תְּתִיכְנִי וּכְגִבְיָה
 תִּקְפִּיאֲנִי. הִתְכַּתְּנִי לֹא כְּתִיב, אֲלֵא תְּתִיכְנִי.
 הִקְפִּיתְנִי לֹא כְּתִיב, אֲלֵא תִקְפִּיאֲנִי. הִלְבַּשְׁתְּנִי לֹא
 כְּתִיב, אֲלֵא תִלְבִּישְׁנִי. סוּכְכַתְּנִי לֹא כְּתִיב, אֲלֵא
 תְּסוּכְכְּנִי. כְּלָחוּ לְבַתֵּר זְמַנָּא מִשְׁמַע.

וּלְבַתֵּר מַה כְּתִיב, חַיִּים וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עִמָּדִי, דָּא
 רוּחָא דְחַיִּי. (ס"א וְאֵי תִימָא) עֲשִׂיתָ עִמָּדִי כְּתִיב,

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וּגְיָדִים.

זְהוּ שְׂכָתוּב הֲלֹא כְּחָלְב תְּתִיכְנִי וּכְגִבְיָה
 תִּקְפִּיאֲנִי. הִתְכַּתְּנִי לֹא כְּתוּב, אֲלֵא תְּתִיכְנִי.
 הִקְפִּיתְנִי לֹא כְּתוּב, אֲלֵא תִקְפִּיאֲנִי.
 הִלְבַּשְׁתְּנִי לֹא כְּתוּב, אֲלֵא תִלְבִּישְׁנִי.
 סוּכְכַתְּנִי לֹא כְּתוּב, אֲלֵא תְּסוּכְכְּנִי. כְּלָם
 מִשְׁמַע שְׁלֵאֲחַר זְמַן.

וְאַחַר כֵּן מַה כְּתוּב? חַיִּים וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עִמָּדִי
 - זו רוח החיים. (ואם תאמר), הרי כתוב עשית

וּגְיָדִים תִּשְׁכַּכְנִי. עֲתִיד תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 לְאַחַר שִׁיבְלָה הָאָדָם בְּעַפְרָא וַיִּנְעַע זְמַן שֶׁל
 תַּחֲיִית הַמֵּתִים, שְׂאוּתָהּ עֵצֶם שְׂתִישְׂאָר,
 לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ כְּמוֹ עֶסֶה זו, וְכִמוֹ גִּבְיָה שֶׁל
 חָלְב וּנְבִיעֵת הַחָלְב, שְׂאוּתָהּ נְבִיעָה נְקִיָּה
 וּמְצוּחָצָחַת בְּצָחוּת אוֹתָהּ עֵצֶם. תִּתְעָרְב אוֹתָהּ
 הָעֵצֶם וְתִמְחַח כְּמוֹ חָלְב, וְאַחַר כֵּן יִקְפִּיא
 אוֹתָהּ, וְתִצְטַיֵּיר בְּצִיּוּר כְּמוֹ גִּבְיָה בְּקִפְאוּן,
 וְאַחַר כֵּן יִמְשַׁךְ עָלֶיהָ עוֹר וּבָשָׂר וְעַצְמוֹת

וְלֹא כְּתִיב תַּעֲשֶׂהָ. אֶלָּא הָכִי אָמַר, חַיִּים וְחֶסֶד עָשִׂיתָ
 עִמָּדִי. בְּתֵהוּא עֲלָמָא שְׂדִית בִּי רוּחָא דְחַיִּים, אֲבָל
 וּפְקוּדַתְךָ, דְּמִטְרוּנִיתָא דְּמַלְפָּא, שְׁמֵרָה רוּחִי, אִיהִי
 נְטִרַת לְרוּחִי, בְּתֵהוּא עֲלָמָא. מָאִי וּפְקוּדַתְךָ, דְּאֵת
 זְמִין לְפַקְדָּא לָהּ בְּקַדְמִיתָא.

(שְׁמֵרָה רוּחִי) וְרוּחָא דְּמַלְכָּה דָּא, כָּל נַפְשֵׁין דְּצַדִּיקֵיָא, גְּנִיזִין
 וּמְמִירִין תְּחִילָת בְּרַסְיָא דְּמַלְפָּא, וְאִיהִי נְטִרָא לִזְוִן,
 לְאַתְבָּא לִזְוִן לְדוּכְתִיָּהוּ, הָדָא הוּא דְּכְתִיב וּפְקוּדַתְךָ
 שְׁמֵרָה רוּחִי. מָאִי וּפְקוּדַתְךָ. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (תהלים
 קט) פְּקוּדַתוֹ יִקַּח אַחֵר. פְּקוּדַתְךָ, דָּא מִטְרוּנִיתָא
 דְּמַלְפָּא, דְּכָל רוּחִין אִינּוּן פְּקוּדֵינִין בִּידְהָא, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (תהלים לא) בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי וְגו', וְאִיהִי נְטִרָא
 לִזְוִן, בְּגִין דָּא שְׁמֵרָה רוּחִי, וְאִיהִי נְטִרַת לָהּ.

לשון הקודש

הַמְלֵךְ, וְהִיא שׁוֹמֵרַת אוֹתָם לְהַשִּׁיבָן
 לְמִקְוֵמוֹתֵיהֶן. זֶהוּ שְׁכַתוּב וּפְקוּדַתְךָ שְׁמֵרָה
 רוּחִי. מַה זֶה וּפְקוּדַתְךָ? כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים
 קט) פְּקוּדַתוֹ יִקַּח אַחֵר. פְּקוּדַתְךָ – זוֹהִי מַלְכַת
 הַמְלֵךְ, שְׁכַל הַרוּחֹת הֵם פְּקוּדוֹת בִּידְהָ.
 זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם לא) בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי וְגו',
 וְהִיא שׁוֹמֵרַת אוֹתָם, בְּגִלְלָה זֶה שְׁמֵרָה רוּחִי,
 וְהִיא שׁוֹמֵרַת אוֹתָהּ.

עִמָּדִי, וְלֹא כְּתוּב תַּעֲשֶׂהוּ אֶלָּא כְּךָ אָמַר, חַיִּים
 וְחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי. בְּאוֹתוֹ עוֹלָם זְרַקְתָּ בִּי רוּחַ
 חַיִּים, אֲבָל וּפְקוּדַתְךָ – שְׁמַלְכַת הַמְלֵךְ –
 שְׁמֵרָה רוּחִי, הִיא שְׁמֵרָה אֵת רוּחִי בְּאוֹתוֹ
 עוֹלָם. מַה זֶה וּפְקוּדַתְךָ? שְׂאֵתָה עֵתִיד לְפַקְדָּ
 אוֹתָהּ בְּתַחֲלָה.

(שְׁמֵרָה רוּחִי) וְסוּד דְּכֵר זֶה – כָּל נַפְשוֹת
 הַצַּדִּיקִים גְּנוּזוֹת וּמְמִירוֹת תַּחַת כְּפֵא

בְּגוֹזְנָא דָּא אָמַר דְּוֹד, (תהלים 19) **שְׁמֶרָה נַפְשֵׁי כִי**
חָסִיד אָנִי. שְׁמֶרָה: דָּא מְטְרוֹנִיתָא
 דְּמַלְפָּא. דְּאִיהִי נְטָרָא נַפְשֵׁי, בְּגִין כִּי חָסִיד אָנִי.
 וּבְכָל אֲתָר דְּכְתִיב סְתָם, דָּא מְטְרוֹנִיתָא. כְּמָה דְּאֵתָא
 אָמַר, (שמות כד) **וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה.** (שמות טו) **וַיֹּאמֶר אִם**
שָׁמַעַתְּ תִשְׁמַע בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

בְּכָה רַבִּי פְּנִיחָס, וְאָמַר, וְלֹא אֲמַרִית לָךְ דְּשִׁכְנִיתָא
יְהִיב לִי נְבוֹזְזוֹן וּמִתְנָן, וּפָאָה חוֹלְקֵי דְזִכְנֵנָא
לְמַחְמֵי לָךְ, וְשָׁמַעְנָא דָּא. אָמַר לִיה, בְּהָהוּא זְמַנָּא,
תִּינַח הָהוּא גְרַמָּא, שָׂאָר גְּרַמִּין דִּישְׁתַּכְחוּן מַה
יִתְעַבִּיד מְנַחוּן. אָמַר לִיה, כְּלָחוּ יִתְפְּלִילוּ בְּהָהוּא
נְבִיעוּ דְהָאֵי גְרַמָּא, וְיִתְפְּלִילוּ בְּהַדְרִיה, וְיִתְעַבִּיד כְּלָא
עָפָה חָדָא, וְתַמָּן יִתְצִייר צִינְרָא, כְּמָה דְּאֵתְמַר. חָדָא
הוּא דְכְתִיב, (ישעיה נח) וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחְלִיץ. מָאֵי יַחְלִיץ.
כְּמָה דְּאֵתָא אָמַר (הושע ה) חֲלֵץ מֵהֶם. כְּלָחוּ יִתְעַבְרוּן

לשון הקודש

חֲלִיקֵי שׁוֹכֵבִיתִי לְרֹאוֹתֶיךָ וְשָׁמַעְתִּי אֶת זֶה.
 אָמַר לוֹ, בְּאוֹתוֹ זְמַן מִילָא אוֹתָהּ עֲצָם, מַה
 יַעֲשֶׂה מִשְׁאָר הָעַצְמוֹת שׁוֹיִמְצָאוּ? אָמַר לוֹ,
 כְּלֵן יִפְּלְלוּ בְּאוֹתָהּ נְבִיעָה שֶׁל עֲצָם זוֹ, וְיִפְּלְלוּ
 יַחַד אֶתְהּ, וְהַכֵּל יַעֲשֶׂה עָפָה אַחַת, וְשָׁם
 יִצְטִייר צִינְרָא, כְּמֹה שְׁנֵאמַר. זֶהוּ שְׁכִתוּב (ישעיה
 נח) וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחְלִיץ. מַה זֶה יַחְלִיץ? כְּמֹה
 שְׁנֵאמַר (הושע ה) חֲלֵץ מֵהֶם. כְּלָם יַעֲבְרוּ

כְּמֹה זֶה אָמַר דְּוֹד, (שם 19) שְׁמֶרָה נַפְשֵׁי כִי
 חָסִיד אָנִי. שְׁמֶרָה – זו מַלְכַת הַמְּלָךְ, שֶׁהִיא
 שְׁמֶרָה נַפְשֵׁי, בְּגִלְל כִּי חָסִיד אָנִי. וּבְכָל מְקוֹם
 שְׁכִתוּב סְתָם – זו הַמְּלָכָה, כְּמֹה שְׁנֵאמַר
 וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, (שמות טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַעַתְּ
 תִשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ.

בְּכָה רַבִּי פְּנִיחָס וְאָמַר, וְלֹא אֲמַרְתִּי לָךְ
שֶׁהַשְּׁכִינָה נִתְּנָה לִי אוֹצְרוֹת וּמִתְנַת? אֲשֶׁרִי

מְקִיּוּמֵיהוּ, וַיִּתְּבְּלִילוּ בְּתַאי גְרָמָא, לְמַהוּי עֵסָה חֲדָא.
וְכִדְרִין (ישעיה נח) וְהָיִיתָ כְּגֹן רוּחַ וּכְמוֹצָא מִיּוֹם וְגו'. (אמר רעיא
מְהִימְנָא).

רעיא מהימנא

אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, ווי לון לבני נְשָׂא, דְּאִינוּן אָטִימִין לְבָא,
סְתִימִין עֵינִין, דְּלֹא יִדְעִין דְּכֹד אֲתִי לִילִיָּא, תְּרַעִין דְּגִיּוּהֶנּוּם
אֲתַפְתְּחוּ, דְּאִיהוּ מְרָה. וְעֵשְׁנִין דִּילָהּ דְּמִתְפְּשִׁטִין, סְלָקִין עַד מוּחָא.
וּכְמָה חִיילִין דִּיעַר הָרַע, מִתְפְּשִׁטִין בְּכָל אַבְרִין דְּגוּפָא. וְתְרַעִין
דְּאִיהוּ לְבָא דְגֹן עֲדוּן, מִסְתַּתְמִין וְלֹא מִתְפַּתְּחִין. דְּכָל גְּהוּרִין
דְּעֵינִין, מִלְבָּא נְפָקִין.

וְתְרַעִין דְּלְבָא, אִינוּן עֵינִין מִסְתַּתְמִין, בְּגִין דְּלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּאַלִין
מְזִיקִין, דְּאִינוּן לִילִית. וְלֹא שְׁלִטִין בְּגְהוּרִין דְּלְבָא, דְּאִינוּן
מְלָאכִים דְּמִתְפְּשִׁטִין בְּכָל אַבְרִים, כְּעַנְפִין דְּאִילָנָא לְכָל סְטְרָא.
בְּהוּא וּמְנָא אִינוּן כְּלָהוּ גְהוּרִין סְתִימִין בְּלְבָא, וּמִתְפַּנְשִׁין לְגַבִּיהּ,
(ישעיה סא) כִּיּוֹנִים אֵל אַרְבוּתֵיהֶם. כְּנַח וְאַתְתִּיהּ, וְכָל מִין וּמִין, דְּעֵאלוּ
עֲמִיהּ בְּתִיבָה.

לשון הקודש

שהוא עיני הלב, נסתמים ולא נפתחים. שכל
אורות העינים יוצאים מהלב.
ושערי הלב, אותם עינים נסתמות, משום
שלא מסתכלות במזיקים הללו, שהם לילית,
ולא שולטים באורות הלב, שהם מלאכים
שמתפשטים בכל האיברים כענפי העץ לכל
צד. באותו זמן הם כלם אורות נסתרים בלב,
ומתבנסים אליו כמו יונים לארבותיהם, כמו
גח ואשתו וכל מין ומין שנכנסו עמו לתבה.

מקיומם ויכללו בעצם הזאת להיות עסה
אחת, ואז (ישעיה שם) והיית כגן רוה וכמוצא
מים וגו'. (אמר הרועה הנאמן)

רעיא מהימנא

אמר רועה הנאמן, אוי להם לבני אדם שהם
אטומי לב, סתומי עינים, שלא יודעים
שבשבא הלילה שערי הגיהנם נפתחים,
שהיא מרה. ועשנים שלהם שמתפשטים
עולים עד למה. וכמה חילות יצר הרע
מתפשטים בכל איברי הגוף, ושערי גן עדן,

וּמְזִיקִין דְּמַתְּגַבְרִין עַל כָּל אִיבְרִים דְּגוּפָא, כְּמִי טוּפְנָא דְגָבְרוּ
 עָלֶיהָ ט"ו אָמָה, בְּגִין דְּחַב בִּי"ה, וְאַסְתַּלַּק י"ה מִן גּוּפָא,
 וְאַשְׁתָּאֵר אֵלֶם, בְּלֹא רֵאִיָּה וּשְׁמִיעָה וְרִיחָא וְדַבּוּר. וְרָזָא דְמַלְחָה,
 נְאֻלְמַתִּי דוּמְיָה (הַחֲשִׁיתִי מִטּוֹב וּכְאֹבֵי נַעֲבָר), דוּמְיָה: דו"ם י"ה.
 כְּהוּא זְמַנָּא, חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אָמָה, גָּבְרוּ מְזִיקִין עַל גּוּפָא. וְאִינוּן
 כְּכֹסְלָא לְעוּגָיָא. (דף רכ"ב ע"ב).

וּכְגוּוּנָא דְנַח, שָׁלַח אֶת הַיּוֹנָה בְּשְׁלִיחוּתֶיהָ. אוֹף הָכִי שָׁלַח
 נִשְׁמַתָּא בְּאָדָם. רוּחִיָּה בְּשְׁלִיחוּתֶיהָ. וּבְגִין דָּא צְרִידָּה פִּר
 נִשׁ לְפַקְדָּא לָהּ בְּמִטְרוּנִיתָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים לא) בְּיַדְךָ
 אֶפְקִיד רוּחִי. וְאִם הִיא אֶסִּירָא בְּחוּבוֹי דְּגוּפָא, בְּיַדְךָ דְּחִיָּלִין דִּיעָר
 הָרַע, מַה כְּתִיב, בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִיתָ אוֹתִי יי אֵל אֲמַת.

וְעוֹד בְּזְמַנָּא דְאִיחֵי חִיָּבַת, מַה כְּתִיב בְּרוּחִיָּה, (משלי יא) יָד לְיָד לֹא
 יִנְקָה רָע. דְּאֻזִּיל מִיָּד לְיָד, בְּמִשְׁרַיִן דִּיעָר הָרַע, דְּשִׁרְיִין עָלֶיהָ
 בְּחוּבֵין דִּילִיָּה, וְזִרְקִין לִיָּה מֵאֲתֵר לְאֲתֵר. וְהֵאֵי אִיְהוּ דְאֲחִזֵּי גְרַמִּיָּה
 בְּמִדִּינָה אַחֲרֵת, אוּ בְּמַלְכוּ אַחֲרָא, וְלִזְמַנִּין בְּאַשְׁפָּה, כְּפּוּם חוּבוֹי.
 וְאִי אִיְהוּ זְכָאָה, כָּל מִשְׁרַיִן דִּיעָר טוֹב כְּלָהוּ, (יחזקאל א) וּפְנִיָּהֶם

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

שְׁכַתוֹב (תהלים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי. וְאִם הִיא
 אֶסְרָה בְּחֲטָאֵי הַגּוּף וּבִידֵי חִילוֹת יַעַר הָרַע,
 מַה בְּתוֹב? בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִיתָ אוֹתִי
 ה' אֵל אֲמַת.

וְעוֹד, בְּזִמְן שְׁהִיא חִיָּבַת, מַה פְּתוֹב בְּרוּחוֹ?
 (משלי יא) יָד לְיָד לֹא יִנְקָה רָע. שְׁהוּלְךָ מִיָּד לְיָד
 בְּמַחְנוֹת הַיַּעַר הָרַע שְׁשׁוּרִים עָלָיו בְּחֲטָאֵיו,
 וְזִרְקִים אוֹתוֹ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם. וְזֵהוּ שְׁמֵרָאָה
 עֲצָמוּ בְּמִדִּינָה אַחֲרֵת אוּ בְּמַלְכוּת אַחֲרֵת,
 וְלַפְעָמִים בְּאַשְׁפָּה, כְּפִי עֲוֹנוֹתָיו. וְאִם הוּא
 צְדִיק, כָּל מַחְנוֹת הַיַּעַר הַטּוֹב כְּלָם, וּפְנִיָּהֶם

וּמְזִיקִים שְׁמַתְּגַבְרִים עַל כָּל אִיבְרֵי הַגּוּף,
 כְּמוֹ מִי הַמְּבּוּל שְׁגָבְרוּ עָלָיו ט"ו אָמָה, מִשׁוּם
 שְׁחָטָא בִּי"ה, וְהִסְתַּלַּק י"ה מִהַגּוּף וּנְשָׂאֵר
 אֵלֶם, בְּלִי רֵאִיָּה וּשְׁמִיעָה וְרִיחַ וְדַבּוּר. וְסוּד
 הַדְּבָר - (תהלים לט) נְאֻלְמַתִּי דוּמְיָה (הַחֲשִׁיתִי מִטּוֹב
 וּכְאֹבֵי נַעֲבָר). דוּמְיָה - דו"ם י"ה. כְּאוֹתוֹ זְמַן,
 חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אָמָה גָּבְרוּ הַמְּזִיקִים עַל הַגּוּף,
 וְהֵם כְּמוֹ תַלְם לְעֵרוּגָה.

וּכְמוֹ שְׁנַח שָׁלַח אֶת הַיּוֹנָה בְּשְׁלִיחוּתוֹ, גַּם
 כָּךְ שָׁלַח נִשְׁמַתָּא בְּאָדָם, רוּחוֹ בְּשְׁלִיחוּתוֹ, וְלִכְן
 צְרִידָּה אָדָם לְהַפְקִיד אוֹתָהּ בְּמַלְכָּה. זֵהוּ

וּכְנַפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת, לְקַבְּלָהּ רוּחִיהָ, וְסִלְקִין לִיהָ לְעֵילָא, לְאַתָּר דְּחִינָן דְּכַרְסֵייא, וְתַמְזָן חַוִּי, בְּמַה חַוִּיוֹנוֹת, דְּמִיוֹנוֹת, וּמְרֵאוֹת דְּנִבּוּאָה.

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, דְּחֵלוּם אַחַד מִשְׁשִׁים בְּנִבּוּאָה.

וְעוֹד (תהלים פ) שְׁמֵרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי, אַף עַל גַּב דְּאוֹקְמוּהָ

בְּנִמְרָא וְלֹא חָסִיד אָנִי שְׁכַל מַלְכֵי מוֹרָח וּמַעַרְב יִשְׁנִים עַד

אַרְבַּע שָׁעוֹת וְאָנִי (תהלים קי"ט) חַצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. וְלֹא

עוֹד אֶלָּא שְׁכַל מַלְכֵי מוֹרָח וּמַעַרְב וְכוּ' וְאָנִי יְדֵי מַלְכְּלוּכוֹת בְּדָם

שְׁפִיר וְשִׁלְיָא בְּדֵי לְטַהַר אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ. מִיָּד אוֹדְמָן לִיהָ עֲפַרְדַּע

וְאָמַר לִיהָ לְמַה אֶתְּ מוֹשַׁבְתָּת גְּרַמְךָ לְמִימְרָ חַצוֹת לַיְלָה אָקוּם

לְהוֹדוֹת לָךְ וְאֵנָּא כָּל לַיְלִיא לֹא שְׁכִיבְנָא לְשַׁבְחָא לִיהָ וּלְנִגְנָא

קַמִּיהָ. אָמַר דְּוִד וּוִי לְמַמְנָא דִּהְהוּא עֲפַרְדַּע דְּלֹא יֹדַע מָאִי דְּאֵנָּא

אֲמִינָא דְּלֹא אֲמִינָא כִּי חָסִיד אָנִי.

אֶלָּא בְּגִין דְּאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, וְלֹא עִם הָאָרְצַן חָסִיד. דְּאוֹרִייתָא

אֲתִיבִית מִימִינָא דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיחוּ חָסִיד. וּבְגִין

דָּא, מָאן דְּאֲתַעֲסַק בְּאוֹרִייתָא, אֲתִקְרִי חָסִיד. בְּגִין דָּא, אֲמִינָא

לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁמֵרָה נַפְשִׁי, וְלֹא תִדּוֹן לָהּ פְּעוּבְדֵי אֵלִין עַמִּי

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

עֲפַרְדַּע אַחַת וְאָמְרָה לוֹ, לְמַה אֶתְּ מוֹשַׁבְתָּת עֲצֻמְךָ לומר חַצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ? וְאָנִי כָּל לַיְלָה לֹא יִשְׁנָה לְשַׁבְחָ לֹא וּלְנִגְנָן לְפָנָיו! אָמַר דְּוִד, אוֹי לְמַמְנָה שֶׁל אוֹתָהּ עֲפַרְדַּע שְׁלֹא יוֹדַע מַה שְּׂאֲנִי אוֹמֵר, שְׁלֹא

אֲמַרְתִּי כִּי חָסִיד אָנִי.

אֶלָּא מִשׁוּם שְׁפַרְשׁוּהוּ חַכְמִים, וְלֹא עִם הָאָרְצַן הָאָרְצַן חָסִיד, שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה מִימִין הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא חָסִיד. וּמִשׁוּם זֶה מִי שְׂמַתְעִסַק בַּתּוֹרָה נִקְרָא חָסִיד. בְּגִלּוֹל זֶה אֲמַרְתִּי לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמֵרָה נַפְשִׁי, וְלֹא תִדּוֹן אוֹתָהּ כְּמַעֲשֵׂה אֵלוֹ עַמִּי הָאֲרֻצוֹת

וּכְנַפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת לְקַבְּלָהּ רוּחַ, וּמַעֲלִים אוֹתוֹ לְמַעֲלוֹת, לְמָקוֹם חַיּוֹת הַכִּפְסָא, וְשֵׁם רוּחָהּ בְּמַה חַוִּיוֹנוֹת, דְּמִיוֹנוֹת וּמְרֵאוֹת נִבּוּאָה. וּמִשׁוּם זֶה פְּרִשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ שֶׁחֵלוּם אַחַד מִשְׁשִׁים שָׁל נִבּוּאָה.

וְעוֹד, (תהלים פ) שְׁמֵרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי –

אַף עַל גַּב שְׁפַרְשׁוּהָ בְּנִמְרָא, וְלֹא חָסִיד אָנִי, שְׁכַל מַלְכֵי מוֹרָח וּמַעַרְב יִשְׁנִים עַד אַרְבַּע שָׁעוֹת, וְאָנִי (שם קיט) חַצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁכַל מַלְכֵי מוֹרָח וּמַעַרְב וְכוּ', וְאָנִי יְדֵי מַלְכְּלוּכוֹת בְּדָם שְׁפִיר וְשִׁלְיָה בְּדֵי לְטַהַר אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ. מִיָּד נִזְדַּמְנָה לוֹ

הָאָרְצוֹת, דְּאֵתְמַר בְּהוּ וְלֹא עִם הָאָרֶץ חָסִיד. וְאִי תִימָא, כַּמָּה עֲמֵי
הָאָרְצוֹת אֵינּוֹן דְּעֵבְדוּ חָסֵד. אֲלָא הָכִי אוֹקְמוּהָ, אִי זְהוּ חָסִיד, זֶה
הַמֵּת־חֶסֶד עִם קוֹנּוֹ. כְּגוֹן דְּוֹד דְּהוּהּ מְחַבֵּר. וּמֵאִי הוּהּ מְחַבֵּר,
אוֹרִייתָא דְלְעִילָא הוּהּ מְחַבֵּר עִם קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא. וּבְגִין דָּא,
שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִי חָסִיד אָנִי.

וְכַד בַּר נֶשׁ מֵיִת, מַה כְּתִיב בְּהַ בְּהֵאִי נֶפֶשׁ (משלי ו) בְּהִתְחַלְכֵּךְ
תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשֹׁכֵבְךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהִקִּיצוֹת לְתַחִית
הַמֵּתִים, הִיא תִּשְׁיַחֵד. דָּא לְתַחִית הַמֵּתִים שְׁפִיר, דִּיזְקִים לִיה לְבַר
נֶשׁ, אֲבָל לְאַנְרָא לְנִשְׁמַתָּא בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, מֵאִי הוּי.

אֲלָא קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא מְלַבִּישׁ לָהּ כְּקַדְמִיתָא בְּעֲנֵי כְבוֹד.
כְּקַדְמִיתָא תִיעוּל בְּמִרְאָה, דְּאִיהוּ כְּגוֹוֹנָא דְגוֹפָא, כְּלִיל
בְּמֵאֲתָן וְאַרְבְּעִין וְתַמְנַיָּא אֵיבְרִים. אוֹף הָכִי תִיעוּל בְּמִרְאָה, כְּלִיל
בְּמֵאֲתָן וְאַרְבְּעִין וְתַמְנַיָּא פִּיקוּדִין וּבְמֵאֲתָן וְאַרְבְּעִין וְתַמְנַיָּא נְהִירִין
דְּמֵת־פְּרֻשָׁן מֵהַהוּא מִרְאָה. דְּאֵתְמַר בֵּיהּ, (במדבר יב) וַיֹּאמֶר אִם יִהְיֶה
נְבִיאֲכֶם יִי בְּמִרְאָה אֵלָיו אֶתְוֹדַע. וּבְלְבוּשֵׁין דְּעֲנֵי כְבוֹד (בראשית ט)
וְרֵאִיתִיהּ לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, דָּא אִסְפַּקְלִרְיָאָה הַמְּאִירָה. (במדבר יב)

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

אֵת הָאָדָם, אֲבָל לְשֹׁכֵר הַנְּשֻׁמָּה בְּעוֹלָם הַבָּא
מַה יִּהְיֶה?

אֲלָא הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַבִּישׁ אוֹתָהּ כְּמוֹ
בְּתַחֲלָה בְּעֲנֵי כְבוֹד. כְּמוֹ בְּתַחֲלָה תַכְנֵם
בְּמִרְאָה, שֶׁהוּא כְּמוֹ הַגּוֹף, כְּלוּלָה בְּרַמְ"ח
אֵיבְרִים. גַּם כֵּךְ תַכְנֵם בְּמִרְאָה כְּלוּלָה
בְּמֵאֲתָים אַרְבְּעִים וּשְׁמוֹנֶה מֵצוּוֹת, וּבְמֵאֲתָים
אַרְבְּעִים וּשְׁמוֹנֶה אוֹרוֹת שְׁנַפְרָדִים מֵאוֹתָהּ
מִרְאָה, שְׁנֵאמַר בְּהַ (במדבר יב) וַיֹּאמֶר אִם יִהְיֶה
נְבִיאֲכֶם ה' בְּמִרְאָה אֵלָיו אֶתְוֹדַע. וּבְלְבוּשֵׁי
עֲנֵי כְבוֹד - (בראשית ט) וְרֵאִיתִיהּ לְזִכּוֹר בְּרִית

שְׁנֵאמַר בְּהֵם וְלֹא עִם הָאָרֶץ חָסִיד. וְאִם
תֹּאמַר, כַּמָּה עֲמֵי הָאָרְצוֹת הֵם שְׁעִשׂוּ חָסֵד -
אֲלָא כֵךְ פְּרֻשׁוּהוּ: אֵיזְהוּ חָסִיד? זֶה הַמֵּת־חֶסֶד
עִם קוֹנּוֹ. כְּמוֹ דְּוֹד שְׁהִיָּה מְחַבֵּר. וּמַה הִיָּה
מְחַבֵּר? תוֹרָה שֶׁל לְמַעְלָה הִיָּה מְחַבֵּר עִם
הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִשׁוּם זֶה, שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי
כִי חָסִיד אָנִי.

וּכְשֶׁאָדָם מֵת, מַה כְּתוּב בְּנֶפֶשׁ הַזֹּאת? (משלי ו)
בְּהִתְחַלְכֵּךְ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשֹׁכֵבְךָ תִּשְׁמַר
עֲלֶיךָ, וְהִקִּיצוֹת - לְתַחִית הַמֵּתִים - הִיא
תִּשְׁיַחֵד. זֶה לְתַחִית הַמֵּתִים יָפָה, שְׁיַעֲמִיד

בַּחֲלוּם אֲדַבֵּר בּוֹ, דָּא אֲסַפְקֵלְרִיָּאָה דְלָא נִהְרָא. כְּלִיל מִשְׁס"ה
נִהִירִין, כְּחֶשְׁבֹן יִשְׁנָה. וְהֵינּוּ (שיר השירים ה) אֲנִי יִשְׁנָה. חַד בְּעֵלְמָא
דִּין וְחַד בְּעֵלְמָא דְאֲתִי. וְאֵינּוּן בְּעוֹבְדֵי יְדוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא.

וְרָזָא דְלַהוּז, (שמות א) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם. יְיָה עִם שְׁמִי, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
וְחֻמְשָׁה וְשָׁשִׁים. וְיָה עִם זְכָרִי, מֵאֲתִים וְשִׁמְנָה וְאַרְבָּעִים.
וְכַרוּזִין נִחְתִּין וְסֻלְקִין קַמִּיָּה, הָבוּ יָקָר (ס"א לְדִיוֹקְנָא) לִיקְרָא דְמִלְכָּא.

וְהֵינּוּ (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּעֵלְמוֹ בְּצַלְם אֱלֹהִים
בְּרָא אוֹתוֹ. וְהוּא דְעֵבֵד לִיה בְּתַרְיִן דִּיוֹקְנִין, בְּתַרְיִן גְּנִים
(נ"א פְּנִים) דְאֲתַמַּר עָלֵיהוּ (שיר השירים ה) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגִנִּים אִיהוּ עִילַת עַל
כְּלָא דְאֲתַמַּר עָלֶיהָ (דברים ד) כִּי לֹא רָאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. וְעַל שְׂאֵר
דִּיוֹקְנִין כְּתִיב, תְּמוּנַת כָּל וְגו'. (במדבר יב) וְתְמוּנַת יְיָ יִבִּיט. וְתַרְיִין ג
מִלְּאָכִין סֻלְקִין לָהּ לְנִשְׁמָתָא. בְּאֵלִין דִּיוֹקְנִין, כְּלָהוּ וּפְנִיָּהֶם וְכַנְפֵיהֶם
פְּרוּדוֹת, לְקַיִים קָרָא דְכְּתִיב בְּהוּז (שמות יט) וְאֲשָׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי
נְשָׂרִים וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי.

לשון הקודש

וְהֵינּוּ (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
בְּעֵלְמוֹ בְּצַלְם אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ. וְהוּא שְׁעֵשָׂה
אוֹתוֹ בְּשֵׁתֵי דְמִיּוֹת, בְּשְׁנֵי גְנִים (פְּנִים), שְׁנַאֲמַר
עָלֵיהֶם (שיר השירים ה) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגִנִּים. הִיא עִלַת
עַל הַכָּל, שְׁנַאֲמַר עָלֶיהָ (דברים ד) כִּי לֹא רָאִיתֶם
כָּל תְּמוּנָה. וְעַל שְׂאֵר הַדְּמִיּוֹת כְּתוּב, תְּמוּנַת
כָּל וְגו'. (במדבר יב) וְתְמוּנַת ה' יִבִּיט. וְתַרְיִין ג
מִלְּאָכִים מַעֲלִים אֶת הַנְּשָׁמָה בְּדְמִיּוֹת אֱלוֹ,
כְּלָם וּפְנִיָּהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, לְקַיִים אֶת
הַפְּסוּק שְׁכְּתוּב בְּהֶם (שמות יט) וְאֲשָׂא אֶתְכֶם עַל
כַּנְפֵי נְשָׂרִים וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי.

עוֹלָם, זו אֲסַפְקֵלְרִיָּהּ הַמְּאִירָה. (במדבר יב)
בַּחֲלוּם אֲדַבֵּר בּוֹ - זו אֲסַפְקֵלְרִיָּהּ שְׂאִינָה
מְאִירָה, כְּלוּלָה מִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים וְחֻמְשָׁה
אוֹרוֹת, כְּחֶשְׁבֹן יִשְׁנָה, וְהֵינּוּ (שיר השירים ה) אֲנִי
יִשְׁנָה. אַחַד בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאַחַד בְּעוֹלָם הַבָּא.
וְהֵם בְּמַעֲשֵׂה יְדִיּוֹ שֶׁל הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְסוּד שְׁלֵקָה - (שמות א) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם. יְיָה
עִם שְׁמִי - שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְחֻמְשָׁה וְשָׁשִׁים. וְיָה
עִם זְכָרִי - מֵאֲתִים וְשִׁמְנָה וְאַרְבָּעִים.
וְכַרוּזִים יוֹרְדִים וְעוֹלִים לְפָנָיו: הֵנוּ כְּבוֹד
(לְדְמוּת) לְכְבוֹד הַמֶּלֶךְ.

בְּגוֹנוֹנָא דְּנִפְקוּ מִמְצָרִים, וְאִזְלוּ בְּעַנְיֵי כְבוֹד, וּבְכָל תְּהוּמָא יִקְרַה, כִּי תְהוּמָא גּוֹנוֹנָא תְהוּמָא מִפְּקוּנוֹתָא דְנִשְׁמָתָא, מְנוּפָא דְטַפְהָ סְרוּחָה, לְמִיזְלָא לְתַרִּין גְּנִים, דְאֵתְבְּרִי שְׁמַיָא וְאַרְעָא דְלַהוּן בְּשֵׁם יְיָ. וּבְגִינִיָּה אֵתְמַר, (תהלים צ) יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ. כִּי תְהוּמָא זְמַנָּא יִתְקִיִּים בְּבַר נֶשׁ (ישעיה ל) וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִידָא לְגַבְיָהּ, (ישעיה ו) בְּשִׁתִּים יִכְסֶה פְּנֵיו, אֲלֵא וְהָיוּ עֵינֵיהּ רֹאוֹת אֶת מוֹרִידָא. וּמִסְטָרָא דְאֵלִין מְרֹאוֹת, זְכָה מֹשֶׁה רַבִּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, רַבִּין שֶׁל נְבִיאִים וְחַכְמַיִם. אֵמַר בּוֹעִינָא קְדִישָׁא, אֲנִתְּ הוּא דְזִכִּית בְּחֵידָהּ, לְמָה דִּיזְפוּן צְדִיקָא בְּתַר תִּיּוּהוּן, וְכַאֲהָ חוֹלְקָהּ.

דְּבַר אַחַר שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִי חָסִיד אָנִי, אֲמַאי. כִּדִּי שְׁאֵתְחַסְדָּא עִם אָנִי. דְאֵתְמַר בֵּיהּ אָנִי וְהָיוּ. וְוִי לִיָּה לְמַאן דְאֵפְרִישׁ (דף רכ"ג ע"א) אָנִי מִן הוּא, דְאֵתְמַר (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. דְכִלְאָ חַד בְּלֵא פְרוּדָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים לב) רָאוּ עֵתָה כִי אָנִי אָנִי הוּא אָנִי אֲמִית וְאַחִיָּה מְחַצְתִּי וְאָנִי אֲרַפָּא וְאִין מִדִּי מַעִיל. אָנִי יְהוָה, אָנִי הוּא וְלֹא אַחֵר. וְדָא אָנִי מִן אֲדָנִי. יְהוָה עֲמוּדָא דְאֲמַעְעִיתָא.

לשון הקודש

שְׁמֵרָה בְּחֵידָהּ לְמָה שְׁיִזְכוּ צְדִיקִים אַחֵר תִּיּוּהֶם, אֲשֶׁרִי חֲלָקָהּ!
דְּבַר אַחֵר, שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִי חָסִיד אָנִי – לְמָה? כִּדִּי שְׁאֵתְחַסְדָּא עִם אָנִי, שְׁנַאֲמַר בּוֹ אָנִי וְהָיוּ. אוֹי לּוֹ לְמִי שְׁמַפְרִיד אָנִי מֵהוּא, שְׁנַאֲמַר (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. שְׁחַבֵּל אֶחָד בְּלִי פְרוּדָא. וְהוּ שְׁכַתוּב (דברים לב) רָאוּ עֵתָה כִי אָנִי הוּא וְגוֹ', אָנִי אֲמִית וְאַחִיָּה מְחַצְתִּי וְאָנִי אֲרַפָּא וְאִין מִדִּי מַעִיל. אָנִי יְהוָה, אָנִי הוּא וְלֹא אַחֵר. וְהָיוּ אָנִי מִן אֲדָנִי.
ה' – עֲמוּדָא דְאֲמַעְעִי.

כִּמּוֹ שְׁיִצְאוּ מִמְצָרִים וְהִלְכוּ בְּעַנְיֵי כְבוֹד, וּבְכָל אוֹתוֹ כְבוֹד כִּמּוֹ זֶה תְהִיָּה יִצִּיאַת הַנְּשֻׁמָּה מְנוּפָא שֶׁל טַפְהָ סְרוּחָה לְלָכֶת לְשַׁנִּי גְנִים, שְׁנַבְרָאוּ שְׁמַיִם וְאַרְץ שְׁלָהֶם בְּשֵׁם ה', וּבְגִלְלוּ נְאֻמַר (תהלים צ) יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ. בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְקִיִּים בְּאֲדָם (ישעיה ו) וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִידָא, לְגַבְיָהּ, בְּשִׁתִּים יִכְסֶה פְּנֵיו, אֲלֵא – וְהָיוּ עֵינֵיהּ רֹאוֹת אֶת מוֹרִידָא. וּמַצַּד הַמְרֹאוֹת הִלְלוּ זְכָה מֹשֶׁה רַבִּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, רַבִּין שֶׁל נְבִיאִים וְחַכְמַיִם. אֵמַר הַמְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, אֵתְהָ הוּא

וּבְגִין דִּיהוּ"ה אִיהוּ לִימִינָא דְאִיהִי חֶסֶד, אָמַר, שְׁמֶרָה נְפִישִׁי
 דְאִתְחַסַּד בְּךָ עִם אָנִי, וְאִיהוּ אֲדִנְי לְגִבּוּרָה. וּבִתְפֹאֲרַת,
 אִתְחַבְּרֵן תְּרִין שְׁמֵהֶן יֵאֵהוּדוּנָה"י. וְרִזָּא דְמַלְאָה בְּחֶסֶד וּבְגִבּוּרָה,
 (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלַמְעָלָה וּבִתְפֹאֲרַת, דְאִתְקְרִי
 (שמות טו) יְהוּ"ה אִישׁ מְלַחְמָה, מַה כְּתִיב (יחזקאל א) שְׁתִּים חוֹבְרוֹת
 אִישׁ, תְּרִתִּין שְׁמֵהֶן מִתְחַבְּרֵן בֵּיהּ כְּתָדָא. וּשְׁתִּים מְכַסּוֹת אֵת
 גְּוִיֹתֵיהֶנָּה. תְּפֹאֲרַת אִתְקְרִי גּוֹף, (דניאל י) וְגִוְיָתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ
 יֵאֵהוּיָה"ה.

הוֹשִׁיעַ עֲבָדְךָ אֲתָה אֱלֹהֵי שְׁמַח נֶפֶשׁ עֲבָדְךָ תְּנָה עֲוֹדָ לְעֲבָדְךָ. (תהלים
 פ"ו) תִּלְתַּת זְמַנִּין אִתְעַבִּיד דְּדוּד עֶבֶד בְּתַהֲלָה דָּא, לְקַבֵּל ג' ^פ
 זְמַנִּין, דְּאוֹקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְנִיתִין, דְּבָעֵי בַר נֶשׁ לְמַהוּי עֲבָדָא
 בְּצִלוֹתָא. בְּבִרְכָאן קְדָמָאִין, כְּעֶבֶד דְּמַסְדֵּר שְׁבָחוּי קַמֵּי רַבִּיָּה.
 בְּאַמְצָעִיּוֹת, כְּעֲבָדָא דְּבָעֵי פֶרְס מְרַבִּיָּה. בְּאַחְרוֹנוֹת, כְּעֶבֶד דְּמוּדָה
 קָדָם רַבִּיָּה, בְּפֶרְס דְּקַבִּיל מִינִיָּה, וְאַזִּיל לֵיהּ.

וּתְלַת זְמַנִּין דְּבָעֵי לְמַעַבְד עֶבֶד, מַסְטָרָא דְעִבּוּדָה. דְּאוֹקְמוּהָ
 מְאִירֵי מִתְנִיתִין, דְּלִית עִבּוּדָה אֶלָּא תְּפִלָּה. וּתְלַת אֲבָהוּן,

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

תְּנָה עֲוֹדָ לְעֲבָדְךָ (תהלים פ"ו). שְׁלֹשׁ פְּעָמִים נַעֲשֶׂה
 דוּד עֶבֶד בְּתַהֲלָה הַזֹּה, כְּנִגּוּד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים
 שְׁהַעֲמִידוּ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה שְׁצִרִיד אָדָם לְהִיּוֹת
 עֶבֶד בְּתַפְלָה: בְּפִרְכּוֹת הָרָאשׁוֹנוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד
 שְׁמַסְדֵּר שְׁבָחוּ לְפָנֵי רַבּוֹ. בְּאַמְצָעִיּוֹת, כְּמוֹ
 עֶבֶד שְׁמֹבְקֵשׁ פֶּרְס מְרַבּוֹ. וּבְאַחְרוֹנוֹת, כְּמוֹ
 עֶבֶד שְׁמוּדָה לְפָנֵי רַבּוֹ בְּפֶרְס שְׁקַבֵּל מִמֶּנּוּ
 וְהוֹלֵךְ לוֹ.

וְשֹׁלֵשׁ פְּעָמִים שְׁעֵבֶד צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִצַּד
 הָעִבּוּדָה, שְׁפִרְשׁוּהָ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה שְׁאִין
 עִבּוּדָה אֶלָּא תְּפִלָּה, וְשֹׁלֵשָׁה אֲבוֹת נִקְרְאוּ

וּמְשׁוּם שִׁיהוּ"ה הוּא לִימִין, שְׁהוּא חֶסֶד,
 אָמַר, שְׁמֶרָה נְפִישִׁי שְׁאִתְחַסַּד בְּךָ עִם אָנִי,
 וְהוּא אֲדִנְי לְגִבּוּרָה. וּבִתְפֹאֲרַת מִתְחַבְּרִים
 שְׁנֵי שְׁמוֹת – יֵאֵהוּדוּנָה"י. וְסוּד הַדְּבַר בְּחֶסֶד
 וּבְגִבּוּרָה (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת
 מְלַמְעָלָה. וּבִתְפֹאֲרַת שְׁנַקְרָא (שמות טו) ה' אִישׁ
 מְלַחְמָה, מַה כְּתוּב? (יחזקאל א) שְׁתִּים חִבְרוֹת
 אִישׁ, שְׁנֵי שְׁמוֹת מִתְחַבְּרִים בּוֹ כְּאַחַד.
 וּשְׁתִּים מְכַסּוֹת אֵת גְּוִיֹתֵיהֶנָּה. תְּפֹאֲרַת נִקְרָא
 גּוֹף, (דניאל י) וְגִוְיָתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ, יֵאֵהוּיָה"ה.
 הוֹשִׁיעַ עֲבָדְךָ אֲתָה אֱלֹהֵי שְׁמַח נֶפֶשׁ עֲבָדְךָ.

אֶתְקַרְיָאוּ עֲבָדִים מִסְטָרְהָא, עַל שֵׁם שְׂכִינְתָא, דְּאִיְהִי עֲבוּדַת יְיָ.
וְאוּף הָכִי מוֹשֶׁה עֲבַד יְיָ. וּבְגִין דָּא, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אַחֲרֵינִי, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם, מִסְטָרְא
דְּמַלְכוּת. וְאִיְהִי אֲמַאי אֶתְקַרְיָאת עֲבוּדָה. כְּאוּרַח דְּאַתְתָּא לְמִפְלַח
לְבַעֲלָהּ, וְאוּרַח בְּנִין, לְמִפְלַח לְאַבוּהוֹן.

וְדוּד, אֶתְעֵבִיד עָנִי, חָסִיד, וְעֵבֵד. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים פו)
תִּפְלָה לְדוּד הַטָּה אֲדֹנָי אֲזִנְךָ עֲנִי כִי עָנִי וְאֲבִיוֹן אָנִי.
שְׁמָרָה נַפְשִׁי כִי חָסִיד אָנִי. הוֹשִׁעַ עֲבָדְךָ אֲתָה אֱלֹהֵי הַפּוֹטָח אֱלִיָּה.
אֶתְעֵבִיד עָנִי לְתַרְעָא דְמַלְכָא, דְּאַתְמַר בָּהּ, (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׁפָתַי
תִּפְתָּח. אֲדֹנָי הֵיכָ"ל, אֶתְעֵבִיד עָנִי לְתַרְעָא דְהֵיכָלָא דְמַלְכָא. וּמָה
כָּתִיב. הַטָּה אֲדֹנָי אֲזִנְךָ עֲנִי וְדָא שְׂכִינְתָא תִתְאַה. דְּאִיְהוּ אֲזִין
לְקַבְּלָא צְלוֹתֵין וְלִמְשַׁמַּע לוֹן. בְּדְכָתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא
שָׁקַץ עֲנוֹת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוַעוֹ אֱלֹוֹ שָׁמַע.

דְּאִיְהוּ אֶתְעֵבִיד עָנִי וְדַל, מִסְטָרְא דְאֵת ד' מִן אַחַד, לְמִשְׁאֵל מִן
א"ח, דְּאִיְהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא. לְקִיּוּמָא בֵּיהּ, (תהלים קטז)
דְּלוֹתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, דְּלֹא יָמוּת מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וְשְׂאִיל מִנִּיהּ

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

עָנִי לְשַׁעַר הַמֶּלֶךְ, שְׁנַאמַר בָּהּ (שם נא) אֲדֹנָי
שְׁפָתַי תִּפְתָּח. אֲדֹנָי הֵיכָ"ל, נַעֲשֶׂה עָנִי לְשַׁעַר
הַמֶּלֶךְ. וּמָה כְּתוּב? הַטָּה אֲדֹנָי אֲזִנְךָ עֲנִי,
וְזוּהִי שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה, שְׂהִיא אֲזִין לְקַבְּלָא
תְּפִלוֹת וְלִשְׁמַע אוֹתָן, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שם כב) כִּי
לֹא בָזָה וְלֹא שָׁקַץ עֲנוֹת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו
מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוַעוֹ אֱלֹוֹ שָׁמַע.

שְׂהוּא נַעֲשֶׂה עָנִי וְדַל מִצַּד אוֹת ד' מִן אַחַד,
לְשֵׁאל מִן אִיחָ, שְׂהוּא עֲמוּד הָאֲמְצַעִי, לְקִיּוּם
בו (שם קטז) דְּלוֹתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, שְׂלֹא יָמוּת
מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וְשֵׁאל מִמֶּנּוּ בְּאוֹתוֹ הַשַּׁעַר

עֲבָדִים מִצַּדָּה, עַל שֵׁם הַשְּׂכִינָה, שְׂהִיא
עֲבוּדַת ה'. וְגַם כְּךָ מוֹשֶׁה עֲבַד ה'. וְלָכֵן
(ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל
לְגַבֵּי אַחֲרֵים - כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם,
מִצַּד הַמַּלְכוּת. וְהִיא לְמָה נִקְרְאת עֲבוּדָה?
כְּדָרְךָ אִשָּׁה לְעַבֵד לְבַעֲלָהּ, וְדָרְךָ בְּנִים
לְעַבֵד אֶת אֲבִיהֶם.

וְדוּד נַעֲשֶׂה עָנִי, חָסִיד וְעֵבֵד. זְהוּ שְׁכָתוּב,
(תהלים פו) תִּפְלָה לְדוּד הַטָּה אֲדֹנָי אֲזִנְךָ עֲנִי כִי
עָנִי וְאֲבִיוֹן אָנִי. שְׁמָרָה נַפְשִׁי כִי חָסִיד אָנִי.
הוֹשִׁעַ עֲבָדְךָ אֲתָה אֱלֹהֵי הַפּוֹטָח אֱלִיָּה. נַעֲשֶׂה

בְּהוֹא תִרְעָא, בְּגִין יִשְׂרָאֵל הָעֲנִיִּים, לְקִיָּים בְּהוּ (שמואל ב כב) וְאֵת עִם
עֲנֵי תוֹשִׁיעַ.

וּלְבַתֵּר שְׂאִיל בְּגִין כְּהִנְיָא, דִּי־חִזּוֹר עֲבוּדָה לְמִקּוּמָה, וְאִתְעַבִּיד
עֲבַד. וּלְבַתֵּר דִּי־הֵיב לֹון אֹרִייתָא מִסְטָרָא דְחֶסֶד,
לְמַעַבְד גְּמוּל עִם דְּלִ"ת מִן אֹרִייתָא, וּבְגִין דָּא אִתְעַבִּיד חֲסִיד. כְּדָ
מְטָא לְג' סְפִירָאן עֲלָאִין, פְּתַח וְאָמַר (תהלים קלא) יְיָ לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא
רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלְכֹתִי בְּגִדּוּלוֹת וּבְגַפְלָאוֹת מִמֶּנִּי.

שְׁלֹמֹה אָמַר, הָא בִּינָה אִיהִי דְמִשְׁה, אֲשָׁאֵל בְּחֻכְמָה עֲלָאָה,
דְּאִיהִי לְעִיל מְדַרְגִּיָּה. מַה כְּתִיב, (קהלת ז) אֲמַרְתִּי אֲחֻכְמָה
וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי. וְהָא כְּתִיב (מלכים א ה) וַיִּי נָתַן חֻכְמָה לְשְׁלֹמֹה.
חֻכְמָה זְעִירָא. וּבְעָא לְסֻלְקָא מִתְתָּא לְעִילָא, דְּאִתְרַחִיקַת מִנְיָה.
בְּגִין דְּאֲפִילוּ לְבִינָה לִית בְּר נֶשׁ בְּעֻלְמָא דִּיכִיל לְסֻלְקָא, בְּר מִמִּשְׁה,
כָּל שְׂפִין לְעִילָא מִנְיָה, דְּאִיהוּ חֻכְמָה עֲלָאָה, מִסְטָרָא דִּילָה חֻכְם
עֲדִיף מִנְבִיא. וְאִף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהּ בְּאַרְח דְּרִשָּׂא, עַל פְּרָה אֲדוּמָה.
שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדְשָׁא מְלִין קַמִּי שְׁכִינְתָּא, דִּי תְהֵא עֲזָר
לְאַבִּיךָ, דְּשָׂמָא גָרִים, עֲזָר אֵל, אֵל מִימִינָא, עֲזָר

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

מַה כְּתוּב? (קהלת ז) אֲמַרְתִּי אֲחֻכְמָה וְהִיא
רְחוּקָה מִמֶּנִּי. וְהִרִי כְּתוּב (מלכים א ה) וְה' נָתַן
חֻכְמָה לְשְׁלֹמֹה! חֻכְמָה קִטְנָה. וְרִצָּה
לְהַעֲלוֹתָהּ מִלְמַטָּה לְמַעְלָה שְׁהַתְרַחֲקָה מִמֶּנּוּ,
מִשׁוּם שְׂאֵפְלוּ לְבִינָה אִין אָדָם בְּעוֹלָם יִכּוּל
לְעֹלוֹת פְּרָט לְמִשְׁה, כָּל שְׂפִין לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ,
שְׁהִיא חֻכְמָה עֲלִיוֹנָה, שְׂמַצְדָּה חֻכְם עֲדִיף
מִנְבִיא. וְאִף עַל גַּב שְׂפָרְשׁוּהּ בְּדֶרֶךְ דְּרִשָּׁ עַל
פְּרָה אֲדָמָה, שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדְשׁ דְּבָרִים לְפָנַי
הַשְׁכִּינָה, שְׁתַּהֲיָה עֲזָר לְאַבִּיךָ, שְׁהַשֵּׁם גָרִים

בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל הָעֲנִיִּים, לְקִיָּים בְּהֶם (שמואל ב-ב כב)
וְאֵת עִם עֲנֵי תוֹשִׁיעַ.

וְאַחַר כֵּן שְׂאֵל בְּשִׁבִיל הַכְּהִינִים, שְׁתַּחֲזוֹר
עֲבוּדָה לְמִקּוּמָה, וְנַעֲשֵׂה עֲבַד. לְאַחַר שְׁנַתָּן
לְהֶם תוֹרָה מִצַּד הַחֶסֶד, לְעֵשׂוֹת גְּמוּל עִם
דְּלִ"ת מִהַתְּוֹרָה, וְלִכְן נַעֲשֵׂה חֲסִיד. כְּדָ הַגִּיעַ
לְשֵׁלֶשׁ סְפִירוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת. פְּתַח וְאָמַר, (שם קלא)
ה' לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלְכֹתִי
בְּגִדּוּלוֹת וּבְגַפְלָאוֹת מִמֶּנִּי.

שְׁלֹמֹה אָמַר, הִרִי בִינָה הִיא שֶׁל מִשְׁה,
אֲשָׁאֵל בְּחֻכְמָה עֲלִיוֹנָה, שְׁהִיא מַעַל דְּרַגְתוֹ.

מִשְׁמָאלָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית ב) אַעֲשֶׂה לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. בְּמֵאִי. בְּזֵרַע שְׁפִיר, דְּאִיהוּ הַפֶּד עֵזֶר. וַיְקוּם רַבִּי יוֹסִי עִמָּד, דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא שְׁלִימָתָא לְמַאֲרִיָּה, דְּהָכִי סָלִיק יוֹסִי, לְחֻשְׁבוֹן הַכֶּסֶף"א, אֱלֹהִים בְּחוֹשְׁבוֹן.

וַיְקוּם עַמִּיָּה רַבִּי יְהוּדָה, דְּבִיָּה הו"ד, וְבִיָּה י"ה, וְבִיָּה יְהוּדָה ד', אַרְבַּע חִיּוֹן. (יחזקאל א) וּפְנִיָּהֶם וּכְנַפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת, כְּלָהוּ, לְקַבְּלָא לֵיהּ. וּמִנֵּיהּ דְּזוּר, דְּהוּדָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּרָגָא בְּהוּדָאוֹת דְּאִיהוּ מַצַּד הוּד. וַיְקוּם עַמִּיָּה רַבִּי אֶלְעָאי, בְּגִימְטְרִיא יב"ק, בְּקִי בְּחֻלְכְּתָא.

וַיְקוּם עַמִּיָּה רַבִּי יוּדָאי, דְּחוֹשְׁבֵינִיה א"ל. כְּגוֹן מִיכָאֵל, מִלְּאֲכִין רְשִׁימִין בְּאֵל. כְּגוֹן (בראשית לא) יֵשׁ לְאֵל יְדִי. וְרָזָא דְּאֵל, א' דְּמוֹת אָדָם. ל' תְּלַת חִיּוֹן, דְּאִינוּן אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל חַד, דְּרַמִּיזִין (ס"א ב) בְּה' בְּחוֹשְׁבוֹן ל' תְּלַת יוֹדִין, (נ"א עולים ל'). וְאִינוּן בְּרָאשֵׁי תְּלַת אַזְכְּרוֹת, דְּאִינוּן י" מַלְךְ, י" מַלְךְ, י" ימְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. וַיְקוּם רַבִּי אַבְא עַמְהוֹן, דְּאִיהוּ חוֹשְׁבֵינִיה ד', אַרְבַּע חִיּוֹן. (דף רכ"ג ע"ב).

לשון הקודש

יב"ק, בקי בהלכה.

וַיְקוּם עַמּוֹ רַבִּי יוּדָאי, שְׁחֻשְׁבוֹנוֹ א"ל. כְּמוֹ מִיכָאֵל, מִלְּאֲכִים רְשׁוּמִים בְּאֵל, כְּמוֹ (שם לא) יֵשׁ לְאֵל יְדִי. וְסוּד שֶׁל אֵל – א' דְּמוֹת אָדָם, ל' שְׁלֹשׁ חִיּוֹת, שְׁהִם אַרְבַּע פְּנִים לְכָל אַחַד, שְׂרַמּוּזִים (כה) בְּה' בְּחֻשְׁבוֹן ל', שְׁלֹשׁ יוֹדִי"ן (עלות ל). וְהִם בְּרָאשֵׁי שְׁלֹשׁ אַזְכְּרוֹת, שְׁהִם ה' מַלְךְ, ה' מַלְךְ, ה' ימְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. וַיְקוּם עַמּוֹ רַבִּי אַבְא, שְׁהוּא חֻשְׁבוֹנוֹ ד', אַרְבַּע חִיּוֹת.

– עֵזֶר אֵל. אֵל מִמִּיּוֹן, עֵזֶר מִשְׁמָאל. זְהוּ שְׁבַתְנוֹב (בראשית ב) אַעֲשֶׂה לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. בְּמַה? בְּזֵרַע יָפֵה, שְׁהוּא הַפֶּד עֵזֶר. וַיְקוּם רַבִּי יוֹסִי עִמָּד, שְׁהוּא כֶּסֶף שְׁלֵם לְרַבּוֹנוֹ, שְׂבָךְ עוֹלָה יוֹסִי לְחֻשְׁבוֹן כֶּסֶף"א, אֱלֹהִים בְּחֻשְׁבוֹן.

וַיְקוּם עַמּוֹ רַבִּי יְהוּדָה, שְׁבוּ הו"ד, וְבוּ י"ה, וְבוּ יְהוּ"ה ד', אַרְבַּע חִיּוֹת. וּפְנִיָּהֶם וּכְנַפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת, כְּלָם לְקַבְּלָא אוֹתוֹ. וּמִמְנוּ דְּזוּר, שְׁהוּדָה לְקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, דְּרָגָה בְּהוּדָאוֹת, שְׁהוּא מַצַּד הוּד. וַיְקוּם עַמּוֹ רַבִּי אֶלְעָאי, בְּגִימְטְרִיא

רַבִּי שְׁמַעוֹן אֵיחֹ כְּאֵילָנָא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ וְחֻבְרַי, דְּאֵינֻן
חֲמִשָּׁה דְּאֶדְפְּרַנָּא, כְּעֵנְפֵי דְּאֵילָנָא רַבְרַבִּין דְּדַמְיִין
לְדְרוּעִין וְשׁוֹקִין.

קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְיִתְחַדְשׁוּן מַלְיָן מִפּוּמְדָה, בְּהַאי קָרָא דְּמַלְקָדְמִין.
לְמַנְצַחַת, תַּמָּן נְצַחַת, נִגּוֹן צַחַת. וּבִיהַ אֶתְקַרֵי יְהוָה מְאִרֵי נְצַחַת
קָרְבִין, לְגַבֵי אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת דְּעֶלְמָא, וְרַחֲמִין וְדִינָא
לְיִשְׂרָאֵל. וְרִזָּא דְּמַלְחָה, (מְשַׁלֵי יא) וּבְאֶבּוֹד רְשָׁעִים רָנָה. מ"ל, שְׁבַעִין
שְׁמָחֵן אֵית לֵיהַ, וְעַם נְצַחַת וְהוּד, ע"ב, כְּחֻשְׁבֹן חֶסֶד, וְרִזָּא דְּמַלְחָה,
(תהלים טז) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נְצַחַת.

הוּד, בִּיהַ (דְּבַרֵי הַיָּמִים א טז) הוּדוֹ לֵי. צְדִיק, בִּיהַ (תהלים לג) רָנְנוּ צְדִיקִים
בִּיהוָה. וּבִיהַ (יִרְמִיָה לא) רָנוּ לֵיעֶקֶב שְׁמַחַת. תַּפְּאֶרֶת, בִּיהַ הִלְלוּ
אֵל. הִלְלוּיָהַ, הִלְלוּ יְהוָה. דְּתַמָּן יְהוָה. בְּנִגּוֹן וּבְזֹמֶר, חֶסֶד וּגְבוּרָה.
בְּשִׁיר וּבְבִרְכָה, חֲכֻמָּה וּבִינָה. בְּאֶשְׁרֵי, כְּתָר. בְּתַהֲלָה, מַלְכוּת.

מְזֻמֹר, בִּיהַ ר"ז, וּבִיהַ מו"ם. מְסַטְרָא דְּזֹמֶר דְּאוּרִייתָא וְזֹמֶר
דְּצֻלוֹתָא. זֹמֶר מְסַטְרָא אַחְרָא, אֵיחֵי מו"ם ז"ר. זֹמֶרָא
בְּבִיתָא, חֲרַבָּא בְּבִיתָא. נְדָה שְׁפַחַת בַּת עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת
זוּנָה. וְדָא אַתְנוּן מְזֻמוֹר. נִגּוֹן, תַּמָּן ג"ן. הַכִּי שְׁפִירוּ דְּנִגּוֹנָא, בִּיהַ

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

(תהלים טז) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נְצַחַת.

הוּד - בו הודו לה; צְדִיק - בו (תהלים לג) רָנְנוּ
צְדִיקִים בַּה; ובו (יִרְמִיָה לא) רָנוּ לֵיעֶקֶב שְׁמַחַת.
תַּפְּאֶרֶת - בו (תהלים ק) הִלְלוּ אֵל. הִלְלוּיָהַ,
הִלְלוּ יְהוָה, שְׁשֵׁם יְהוָה. בְּנִגּוֹן וּבְזֹמֶר - חֶסֶד
וּגְבוּרָה. בְּשִׁיר וּבְבִרְכָה - חֲכֻמָּה וּבִינָה.
בְּאֶשְׁרֵי - כְּתָר. בְּתַהֲלָה - מַלְכוּת.

מְזֻמֹר - בו ר"ז ובו מו"ם. מְצַד הַזֹּמֶר שֶׁל
תוֹרָה וְזֹמֶר שֶׁל תַּפְּלָה. זֹמֶר מְצַד אַחַר הוּא
מו"ם ז"ר. זֹמֶר בְּבִית - חֲרַב בְּבִית. נְדָה

רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּא כְּאֵילָן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ
וְחֻבְרַי, שְׁהֵם חֲמִשָּׁה שְׁהוֹכְרַנּוּ, כְּעֵנְפִים
גְּדוּלִים שֶׁל הָאֵילָן שְׁדוּמִים לְזוּעוֹת וְשׁוֹקִים.
קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְיִתְחַדְשׁוּ דְּבָרִים מִפִּיד
בְּפָסוּק זֶה שְׁמַקְדָם. לְמַנְצַחַת - שָׁם נְצַחַת, נִגּוֹן
צַחַת. וּבו נִקְרָא ה' בְּעַל נְצַחֵן קָרְבוֹת לְאֵמוֹת
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, וְרַחֲמִים
וְדִין לְיִשְׂרָאֵל. וְסוּד הַדְּבָר - (מְשַׁלֵי יא) וּבְאֶבּוֹד
רְשָׁעִים רָנָה. מ"ל - שְׁבַעִים שְׁמוֹת יֵשׁ לּוֹ, וְעַם
נְצַחַת וְהוּד ע"ב, כְּחֻשְׁבֹן חֶסֶד, וְסוּד הַדְּבָר -

הַלֵּל. כְּגוֹן (שמות יב) לַיַּל שְׁמוֹרִים הוּא לַיַּי לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשֶׁרֵי דְבִיָּה שְׂרִי עֲלֵמָא מְשַׁבְּחִין, (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁכָכָה לוֹ. בְּבִרְכָּה, (תהלים לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת. בְּתַהֲלָה, תְּמִיד תַּהֲלֶתָּ בְּפִי.

עַל שׁוֹשֵׁן עֵדוּת, (תהלים ט) דָּא הוּד. דְּאִיהוּ שׁוֹשֵׁן, סוּמְק שְׁלִיט עַל חוֹר, דְּנִצְעָה שְׁלִיט אִיהוּ חוֹר עַל סוּמְק. מָאֵי עֵדוּת. דָּא צְדִיק. אִיהוּ בְּרִית, דְּאִיהוּ אֶחֶיד לְשִׁמְיָא וְאֶרְעָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים ד) הָעִידוּתֵי כֶּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מָאֵי מִכְּתָם. מִיָּד תָּם מָד, אִיהוּ צְדִיק. תָּם, עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, דְּרָגָא דִיעֻקֵּב. אִישׁ תָּם. גּוֹף וּבְרִית חֲשִׁבִינָן חַד. לְלַמֵּד, חֶסֶד וּגְבוּרָה, דְּמִתְמָן אֲזִרִיתָא אֶתִּיחִיבַת, לְלַמּוּד וּלְלַמֵּד.

אָמַר לִיָּה שְׁפִיר קְאֻמְרַת, אֲבָל (תהלים יב) לְמַנְצַח עַל הַשְּׁמַיִנִית, דְּלֵא תְזוּזוּ נְצַח מִן הוּד, דְּאִיְהִי סְפִירָה ח', אָמַר לְמַנְצַח עַל הַשְּׁמַיִנִית. אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, אִי הָכִי, בִּינָה דְרָגָא דִילָד, וְאִמָּאֵי אֲוִקְמוּהָ וְנִתְּן הַהוּד לְמִשְׁהָ, שְׁנַאֲמַר (במדבר כז) וְנִתְּתָה מִהוּדָךְ עָלָיו.

לשון הקודש

הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מַה זֶה מִכְּתָם? מִיָּד תָּם. מָד הוּא צְדִיק, תָּם עֲמוּד הָאֲמִצְעִי, דְּרָגַת יְעֻקֵּב, (בראשית כח) אִישׁ תָּם. גּוֹף וּבְרִית נְחֻשְׁבִים לְאַחַד. לְלַמֵּד – חֶסֶד וּגְבוּרָה, שְׁמִשְׁם נִתְּנָה חוֹרָה לְלַמּוּד וּלְלַמֵּד.

אָמַר לוֹ, יָפָה אֻמְרַת, אֲבָל (תהלים יב) לְמַנְצַח עַל הַשְּׁמַיִנִית, שְׁלֵא תְזוּזוּ נְצַח מִהוּד, שְׁהִיא סְפִירָה שְׁמַיִנִית, אָמַר לְמַנְצַח עַל הַשְּׁמַיִנִית. אָמַר הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, אִם כֵּךְ, בִּינָה דְרָגַתְךָ, וְלָמָּה פְּרֻשָׁה וְנִתְּן הַהוּד לְמִשְׁהָ, שְׁנַאֲמַר (במדבר כז) וְנִתְּתָה מִהוּדָךְ עָלָיו?

שְׁפַחָה בַת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת זוֹנָה. וְזֶה אֲוִתִּיּוֹת מְזֻמוּר. נְגוּזִין – שָׁם גִּין. כֵּךְ יָפִי הַנְּגוּז, בּוֹ הַלֵּל, כְּמוֹ (שמות יב) לַיַּל שְׁמֹרִים הוּא לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשֶׁרֵי שְׁבוּ שְׂרוּי הָעוֹלָם מְשַׁבְּחִים. (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁכָכָה לוֹ. בְּבִרְכָּה – (שם לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת. בְּתַהֲלָה – תְּמִיד תַּהֲלֶתָּ בְּפִי.

עַל שׁוֹשֵׁן עֵדוּת (שם ט) – זֶה הוּד, שְׁהוּא שׁוֹשֵׁן, אָדָם שׁוֹלֵט עַל לְבָן, שְׁהַנְּצַח שׁוֹלֵט הוּא לְבָן עַל אָדָם. מַה זֶה עֵדוּת? זֶה צְדִיק. הוּא בְּרִית, שְׁהוּא אֲוִחוֹ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דברים ד) הָעִידוּתֵי כֶּכֶם הַיּוֹם אֶת

אָמַר לִיה, שְׁפִיר קָא שְׁאַלְתָּ. ה' סִלְקָא בְּאַת י', חֲמִשׁ זְמַנִּין עֲשָׂר, לְחַמְשֵׁין תַּרְעִין דְּבִינָה, וְאַתְּפִשְׁטוּתָא דְלַהוֹן מִחֲסַד עַד הוֹד, הֵן חֲמִשׁ עֲשָׂרָה בְּכָל סְפִירָה, אֵינּוּן חַמְשֵׁין. וּבְגִין דָּא, מְבִינָה עַד הוֹד, כֹּלָּא אַתְּפִשְׁטוּתָא חֲדָא. לְבָתַר אַתָּא צְדִיק, וְנָטִיל כָּל חַמְשֵׁין תַּרְעִין בְּלַחֲדוּי, לְמַהוּי שְׁקִיל לְכָל חֲמִשׁ, וְאַתְקֵרִי כָּל, דְנָטִיל כָּל חַמְשֵׁין תַּרְעִין. וְאוּף הָכִי כְּלָה, נְטִילַת לָהּ כְּלָהּ. אָמַר, כְּעַן וְדָא אַתְיָיְשָׁב מְלָה עַל בְּרִייה.

וְעוֹד לְמַנְצַח, תַּמָּן מ"ל עִם נְצַח. וְדָא מ"ל מִן חַשְׁמ"ל. מִן ח"ש, הוֹד וְנְצַח, אֵינּוּן לְקַבִּיל תַּרִּין שַׁפְּוֹן. וּבְגִין דָּא אַתְקֵרִיאֵו שַׁפְּוֹן, חִיּוֹן אִשָּׁא מְמַלְלָא. וּבְחִגְיָנָה עַד הֵיכָן מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה, וְאוֹקְמוּהָ מִן וְאַרְא עַד חַשְׁמ"ל. דְּמַסְטְרָא דְגְבוּרָה אַתְקֵרִיאֵו חִיּוֹן אִשָּׁא. וְנִהַר דְנַפִּיק מִזֵּיעַן דְלַהוֹן, יְסוּד. כְּלָהּ תַּלְתָּ אֵינּוּן מְרַכְבָּה לְתַפְאָרַת, אָדָם.

מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה, דָּא מְלָכוֹת. וּבְתַלְתָּ אַלִּין, אִיהוּ חֲכָמָה וּבִינָה וְדַעַת. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאַרִי מַתְנִיתִין, דְּאִין דוֹרְשֵׁין בְּמַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה בְּיַחֲדָא, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא חֲכָם וּמְבִין מַדְעָתוּ.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

שְׁתֵּי הַשְּׁפָתִים. וְלָכֵן נִקְרְאוּ שְׁפָתִים, חִיּוֹת אִשׁ מְדַבְּרוֹת. וּבְחִגְיָנָה, עַד הֵיכָן מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה? וּפְרֻשָׁהּ מִן וְאַרְא, עַד חַשְׁמ"ל. שְׁמַצַּד הַגְּבוּרָה נִקְרְאוּ חִיּוֹת אִשׁ. וְנִהַר שִׁיּוּצָא מִהוֹעָה שְׁלָהֶם - יְסוּד. כָּל שְׁלֹשֶׁת אֵלֶּה מְרַכְבָּה לְתַפְאָרַת, אָדָם.

מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה זוּ מְלָכוֹת. וּבְשִׁלְשֶׁת אֵלֹו, הוּא חֲכָמָה וּבִינָה וְדַעַת. וְלָכֵן פְּרֻשָׁהּ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה שְׁאִין דוֹרְשִׁים בְּמַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה בְּיַחֲדָא, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא חֲכָם וּמְבִין מַדְעָתוּ.

אָמַר לו, יְפָה שְׁאַלְתָּ. ה' עוֹלָה בְּאוֹת י', חֲמִשׁ פְּעָמִים עֲשָׂר, לְחַמְשִׁים שְׁעָרֵי בִינָה. וְהַתְּפִשְׁטוּתָם מִחֲסַד וְעַד הוֹד הֵן חֲמִשׁ, עֲשָׂר בְּכָל סְפִירָה, הֵם חַמְשִׁים. וּמִשׁוּם זֶה מְבִינָה עַד הוֹד, הַכֹּל הַתְּפִשְׁטוֹת אַחַת. אַחַר כֵּן בָּא צְדִיק, וְלָקַח כָּל הַחַמְשִׁים שְׁעָרִים לְבַדּוֹ, לְהִיּוֹת שְׁקוּל לְכָל הַחֲמִשׁ, וְנִקְרָא כֹּל, שְׁנוּטִיל כָּל חַמְשִׁים שְׁעָרִים. וְגַם כֵּן כְּלָה לְקַחַת אֶת כָּלָם. אָמַר, כְּעַת הַתְיָשָׁב דְּבַר זֶה עַל בְּרִיו. **וְעוֹד לְמַנְצַח** - שָׁם מ"ל עִם נְצַח. וְזֶה מ"ל מִחַשְׁמ"ל. מִן ח"ש - הוֹד וְנְצַח, הֵם כְּנֻגַד